

RP 246/2002 rd

Regeringens proposition till Riksdagen om en stärkning av pensionsnämndens självständiga ställning och med förslag till vissa lagar som har samband med detta

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I propositionen föreslås sådana ändringar i 20 § lagen om pension för arbetstagare som stärker ställningen som en oavhängig besvärsinstans för pensionsnämnden, som behandlar besvär i pensionsfrågor inom de privata branscherna. Också i lagen om pension för företagare, lagen om pension för lantbruksföretagare, lagen om generationsväxlingspension för lantbruksföretagare, lagen om stöd för nedläggning av växthusproduktion och äppelodling, lagen om stöd för ned-

läggning av jordbruksproduktion, lagen om avträdelsestöd för lantbruksföretagare och lagen om avträdelseersättning för lantbruksföretagare föreslås ändringar som gäller pensionsnämnden. Samtidigt föreslås att mandatperioden för olycksfallsnämnden, som behandlar olycksfallsförsäkringsärenden, också förlängs till fem år, precis som för pensionsnämnden. Ändringarna av de föreslagna lagarna avses träda i kraft den 1 januari 2003.

MOTIVERING

Inom de privata branschernas arbetspensionssystem är pensionsnämnden första besvärinstans när det gäller sökande av ändring i försäkringsanstaltens beslut. Ledamöterna i pensionsnämnden verkar under domaransvar, och på ledamöternas oavsättlighet tillämpas bestämmelserna om domares oavsättlighet. Nämndens beslut verkställs på samma sätt som lagakraftvunna domar. Inom det statliga pensionssystemet och kommunernas pensionsförsäkringssystem finns besvärinstanser som motsvarar pensionsnämnden. Besvärinstanser som kan jämföras med pensionsnämnden är olycksfallsnämnden inom systemet med olycksfallsförsäkring och arbetslöshetsnämnden inom systemet med utkomstskydd för arbetslösa samt prövningsnämnden i folkpensions- och sjukförsäkringsärenden. Ändring i nämndernas beslut kan sökas hos försäkringsdomstolen, som är högsta besvärinstans i arbetspensionsärenden.

Den 2 februari 2000 tillsatte statsrådet en kommitté med uppgift att utarbeta ett förslag till revidering av systemet för sökande av ändring i ärenden som gäller social trygghet. Kommittén blev klar med sitt arbete den 31 oktober 2001 (Ändringssökande i beslut om social trygghet. Betänkande av kommittén för ändringssökande i beslut om social trygghet KB 2001:9). Kommittén gjorde en helhetsutredning av behovet av revideringar inom besvärssystemet. I denna helhet ingår de olika faserna av ändringssökande i beslut om social trygghet.

I det uppdrag som kommittén för ändringssökande i beslut om social trygghet fick sägs att det på grund av det stora antalet besvär i ärenden som gäller social trygghet är ändamålsenligt att hålla fast vid systemet med nämnder. Kommittén föreslår därför att besvärinstanser av nämndtyp fortfarande skall vara den första instansen vid sökande av ändring. Kommittén utredde likväl besvärsförfarandet i olika nämnder samt möjligheterna att göra systemet med nämnder och det förfarande som iaktas i dem klarare och enhetli-

gare. Kommittén utarbetade ett förslag till riktlinjer för utvecklandet av besvärsnämnderna.

Pensionsnämnden verkar i anslutning till de privata branschernas arbetspensionssystem, och dess ställning, verksamhetsfält och organisation har i princip inte förändrats sedan arbetspensionslagarna trädde i kraft i början av 1960-talet. Enligt 20 § 1 mom. lagen om pension för arbetstagare (395/1961; APL) finns pensionsnämnden vid pensionskyddscentralen. Pensionsnämndens ordförande och ledamöter förordnas enligt 20 § 1 mom. APL av social- och hälsovårdsministeriet för högst tre år i sänder. Enligt 20 § 4 mom. APL finns närmare bestämmelser om pensionsnämnden i pensionsnämndens arbetsordning, som social- och hälsovårdsministeriet fastställer.

Pensionsnämnden har från första början organiserats som en besvärinstans av nämndtyp, för att rättsskydd skall kunna ges snabbt, effektivt och till skäliga kostnader. Även om pensionsnämnden de facto har verkat som ett oavhängigt rättskipningsorgan motsvarar nämndens ställning ändå inte helt och hållet de formella krav som i dagens läge ställs på oavhängighet. Enligt lydelsen i APL finns vid pensionskyddscentralen en pensionsnämnd. Enligt pensionsnämndens arbetsordning hör nämndens beredningsbyrå till pensionskyddscentralen. Nämnden verkar i pensionskyddscentralens lokaler och anlitar pensionskyddscentralens tjänster i fråga om informationsteknik, telefonväxel, löneförvaltning och postning. Anställningsförmånerna för tjänstemän anställda vid nämnden bestäms enligt samma principer som vid pensionskyddscentralen. Enligt 21 § förordningen om pension för arbetstagare (183/1962; APF) betalas pensionsnämndens arvodes- och lönekostnader liksom även övriga utgifter för nämndens verksamhet av pensionskyddscentralens medel.

Kommittén för ändringssökande i beslut om social trygghet ansåg i sitt betänkande att pensionsnämnden för att vara oavhängig måste verka administrativt sett separat från

förmånssystemets inrättningar och de myndigheter som utövar verkställande makt.

Kommittén för ändringssökande i beslut om social trygghet uppmärksammade också det faktum att pensionsnämnden tillsätts av social- och hälsovårdsministeriet. Vissa besvärsnämnder, t.ex. olycksfallsnämnden, prövningsnämnden och arbetslöshetsnämnden, tillsätts av statsrådet. Enligt kommittén vore det ändamålsenligt och med tanke på besvärinstansens oavhängighet motiverat om statsrådet tillsatte alla besvärsnämnder. Dessutom konstaterade kommittén i fråga om längden på nämndernas mandatperioder att domarnas korta tidsbestämda mandatperiod är problematisk med tanke på oavhängigheten. I fråga om pensionsnämndens arbetsordning påpekade kommittén att nära organisatoriska förbindelser mellan rättskipningsorganet och den verkställande makten eller mellan rättskipningsorganet och en myndighet som är part kan innebära att rättskipningsorganet inte uppfyller kravet på oavhängighet, även om det kan påvisas att organet de facto har fattat sina beslut självständigt.

Med stöd av det ovan sagda föreslås en sådan ändring av 20 § 1 mom. APL att pensionsnämnden administrativt sett frigörs från pensionskyddscentralen. Vidare föreslås att lagrummet ses över på så sätt att statsrådet förordnar pensionsnämndens ordförande, vice ordförande och ledamöter för fem år i sänder på framställning av social- och hälsovårdsministeriet. På ordförandens och ledamöternas uppgifter och oavsättlighet tillämpas alltjämt bestämmelserna om domares oavsättlighet.

Till 20 § APL fogas dessutom ett 2 mom. om behandling av ärenden i pensionsnämnden och ett 3 mom. om handräckning, sådana dessa moment lyder i 20 § lagen om temporär ändring av lagen om pension för arbetstare (646/2002). Samtidigt upphävs den temporära 20 § som överflödig.

I 20 § 4 mom. APL föreslås en sådan ändring att pensionsnämnden fastställer en egen arbetsordning. Av denna anledning måste också 20 b § APF ses över.

Propositionen baserar sig på betänkandet från kommittén för ändringssökande i beslut om social trygghet. Syftet med propositionen

är att börja verkställa de nödvändiga ändringar som kommittén har föreslagit på så sätt att besvärinstansens oavhängighet av den verkställande makten betonas. När det gäller kommitténs övriga förslag har beredningen av lagstiftning också inletts, och propositioner om dem avläts senare.

Genom de föreslagna ändringarna stärks pensionsnämndens ställning som oavhängigt rättskipningsorgan. Administrativt sett innebär propositionen att pensionsnämnden och dess beredningsbyrå slås samman och att pensionsnämndens organisation följaktligen antar fastare former. När personalen vid pensionsnämndens beredningsbyrå övergår i pensionsnämndens tjänst förblir personalens anställningsvillkor oförändrade. Om detta föreskrivs i propositionens ikraftträdelsebestämmelse.

Eftersom pensionsnämnden enligt arbetspensionslagarna också är besvärorgan för andra privata branscher, föreslås att 18 § 1 mom. lagen om pension för lantbruksföretagare (LPL; 467/1969) och 15 § 1 mom. lagen om pension för företagare (FPL; 468/1969) ändras i enlighet med 20 § 1 mom. APL. Också 40 § 1 mom. lagen om generationsväxlingspension för lantbruksföretagare (1317/1990), 12 § 1 mom. lagen om stöd för nedläggning av växthusproduktion och äppelodling (1297/1994), 19 § 1 mom. lagen om stöd för nedläggning av jordbruksproduktion (1340/1996), 37 § 1 mom. lagen om avträdelsestöd för lantbruksföretagare (1293/1994) och 32 § 1 mom. lagen om avträdelseersättning för lantbruksföretagare (1330/1992) ändras på så sätt att i dem föreskrivs att ledamöterna i pensionsnämnden förordnas av statsrådet.

Pensionsnämndens alla kostnader har hittills ingått i pensionskyddscentralens kostnader. Egna separata lokaler och anskaffningen av behövliga tjänster utifrån kommer att medföra vissa merkostnader för pensionsnämnden. I detta skede av revideringen är det ändamålsenligt att pensionskyddscentralen fortsätter att samla in de medel som behövs för finansieringen av nämnden och fastställer arvoden till ledamöterna i nämnden. Pensionsnämndens förvaltningsdivision skall fastställa en egen, separat budget för pen-

sionsnämnden. Bestämmelser om den permanenta finansieringen av besvärssystemet meddelas när kommitténs övriga förslag genomförs. Propositionen medför inga kostnader för staten.

Frågan om pensionsnämndens ställning togs upp i riksdagens grundlagsutskott när utskottet behandlade regeringens proposition med förslag till ändring av bestämmelserna om erhållande, utlämnande och hemlighållande av uppgifter inom den privata, den statliga och den kommunala sektorns pensionsystem samt ändring av vissa andra bestämmelser i lag (RP 8/2002 rd). I sitt utlåtande (GrUU 15/2002 rd) sade grundlagsutskottet om pensionsnämnden bl.a. att "Av minimumtalet medlemmar skall fyra utnämnas på förslag av intresseorganisationerna. Att ett besvärsorgan är knutet till intresseorganisationer på detta sätt strider inte mot oavhängighetskravet i 21 § 1 mom. grundlagen (RP 309/1993 rd, s. 74, första spalten, GrUU 37/1997 rd, s. 3-4 och GrUU 35/2001 rd, s. 2—3). Utskottet påpekar att lagen visserligen till låter att den relativa andelen medlemmar från intresseorganisationer ökar men att detta inte vore förenligt med oavhängighetskravet i grundlagen."

I propositionen föreslås ingen ändring av pensionsnämndens nuvarande sammansättning. Den kommer i alla fall att ses över vid den fortsatta beredningen av lagstiftning som gäller en utveckling av ändringssökandet i beslut om social trygghet. Också med tanke på kontinuiteten när det gäller att söka ändring i nuvarande pensionsärenden är det viktigt att de besvär som är anhängiga kan behandlas medan pensionsnämnden har sin nuvarande sammansättning.

På grund av förslagen från kommittén för ändringssökande i beslut om social trygghet föreslås att också 53 § 3 mom. lagen om olycksfallsförsäkring (608/1948) ses över på så sätt att statsrådet förordnar olycksfallsnämndens ordförande, vice ordförande, övriga medlemmar och deras suppleanter för fem år i sänder på framställning av social- och hälsovårdsministeriet. Dessutom föreslås paragrafens 6 mom. bli ändrat på så sätt att olycksfallsnämnden fastställer en egen arbetsordning. Samtidigt överförs bestämmelsen i 7 mom. till 6 mom., och 7 mom. upp-

hävs som överflödigt.

I denna proposition föreslås också en ändring av 10 § lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare (1026/1981). De ledamöter som förordnats med stöd av LPL 18 §, och som företräder dem som försäkrats enligt LPL, företräder dem som försäkrats även vid tillämpningen av lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare. Hänvisningarna till LPL 18 § i de förordningar som har utfärdats med stöd av lagen i fråga ändras när denna lag har blivit stadfast. Det är ändamålsenligt om också de minst tre arbetsmarknadsmedlemmar och personliga suppleanter för dem som förordnas på förslag av de mest representativa av de organisationer som bevakar lantbruksföretagarnas ekonomiska intressen förordnas för fem år i sänder. Eftersom dessa medlemmar har förordnats vid en annan tidpunkt än de övriga medlemmarna i olycksfallsnämnden, görs denna tidpunkt nu enhetlig med tidpunkten för förordnandet av den övriga olycksfallsnämnden.

1. Beredningen av propositionen

Propositionen har beretts som tjänsteuppdrag vid social- och hälsovårdsministeriet. I samband med beredningen har pensionsnämnden, kommunernas pensionsnämnd, olycksfallsnämnden, statens arbetsmarknadsverk, Finlands Fackförbunds Centralorganisation FFC rf, Industrins och Arbetsgivarnas Centralförbund TT rf, AKAVA rf, Tjänstemannacentralorganisationen FTFC rf, Palvelutyöntajajat ry, Lantbruksföretagarnas pensionsanstalt och Jord- och skogsbrukarnas Centralförbund MTK hörts.

2. Ikraftträdande

Ändringarna i de föreslagna lagarna avses träda i kraft den 1 januari 2003. Medlemmarna i pensionsnämnden och olycksfallsnämnden förordnas likväl första gången enligt de föreslagna lagarna när deras nuvarande mandatperiod har löpt ut. Pensionsnämnden och olycksfallsnämnden följer de arbetsordningar som är i kraft vid de föreslagna lagarnas ikraftträdande tills de har fastställt sina egna

nya arbetsordningar. Åtgärder som verkställigheten av lagarna förutsätter får vidtas innan lagarna träder i kraft.

3. Andra omständigheter som inverkat på propositionens innehåll

Kommittén för ändringssökande i beslut om social trygghet har föreslagit en eventuell sammanslagning av pensionsnämnden, statens pensionsnämnd och kommunernas pensionsnämnd till en besvärnämnd för pensionsskyddsärenden samt en klarläggning av besvärsarrangemangen. Den s.k. principen om sista pensionsanstalt, som träder i kraft vid ingången av 2004, understryker den för-

säkrades rätt att få ett gemensamt pensionsbeslut från alla förvärvspensionssystem. Det är meningen att efter 2004 ta itu med de övriga ändringar som kommittén har föreslagit i besvärssystemet.

4. Lagstiftningsordning

Enligt regeringens uppfattning kränker de föreslagna lagarna inte de grundläggande fri- och rättigheter som anges i grundlagen, och de strider inte heller i övrigt mot grundlagen. Lagarna kan därför behandlas i vanlig lagstiftningsordning.

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs Riksdagen följande lagförslag:

1.**Lag****om ändring av 20 § lagen om pension för arbetstagare**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen den 8 juli 1961 om pension för arbetstagare (395/1961) 20 §, sådan den lyder i lag 283/1999, som följer:

20 §

För besvärshandling finns en pensionsnämnd. Nämnden består av en ordförande med uppgiften som huvudsyssla som skall ha avlagt examen som berättigar till att handha en domartjänst samt vara förtrogen med pensionsförsäkring, åtminstone en vice ordförande samt minst sju andra ledamöter och en personlig suppleant för envar av de sistnämnda, vilka statsrådet förordnar för högst fem år i sänder på framställning av social- och hälsovårdsministeriet. Ledamöterna i pensionsnämnden verkar under domaransvar. Om en ledamots plats blir ledig under mandatperioden, förordnas en efterträdare för återstoden av perioden. I övrigt gäller om ledamöters rätt att kvarstå i uppdraget vad som bestäms om innehavare av domartjänst. Av ledamöterna skall minst två förordnas på förslag av arbetsgivarföreningarnas mest representativa centralorganisationer och minst två på förslag av arbetstagarnas och tjänstemännens fackföreningars mest representativa centralorganisationer. Av de övriga ledamöterna skall åtminstone en ha avlagt examen som berättigar till att handha en domartjänst och vara förtrogen med pensionsförsäkring, en vara försäkringsmatematiker och två legitimerade läkare som är förtrogna med försäkringsmedicin. Nämnden kan arbeta uppdelad i divisioner.

Vid behandlingen av ärenden i pensionsnämnden tillämpas förvaltningsprocesslagen (586/1996), om inte något annat bestäms särskilt. För att ett ärende skall kunna utredas hålls vid behov muntlig förhandling i pensionsnämnden på det sätt som bestäms i 37 § förvaltningsprocesslagen. På muntlig förhandling tillämpas lagen om offentlighet vid rättegång (945/1984). I ärenden i vilka tystnadsplikt gäller eller i vilka pensionsnämnden har beslutat att de skall behandlas inom stängda dörrar på den grund att offentlig behandling kunde medföra särskild olägenhet för en part skall muntlig förhandling ske inom stängda dörrar.

Pensionsnämnden har rätt att för utförandet av sina uppdrag enligt denna lag få handräkning av polis och övriga myndigheter.

Om pensionsnämndens sammansättning vid avgörande av olika grupper av ärenden och behandlingen av ärenden i pensionsnämnden samt om pensionsnämndens förvaltning och behandlingen av förvaltningsärenden i pensionsnämnden bestäms närmare genom förordning av statsrådet. Pensionsnämnden fastställer en egen arbetsordning.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2003.

Genom denna lag upphävs 20 § lagen den 9 augusti 2002 om temporär ändring av lagen om pension för arbetstagare (646/2002).

Pensionsnämndens ordförande och ledamöter förordnas första gången enligt denna lag för en mandatperiod som börjar den 1 januari 2004.

När personalen vid pensionsnämndens beredningsbyrå övergår i pensionsnämndens

tjänst, förblir personalens anställningsvillkor oförändrade.

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan lagen träder i kraft.

2.

Lag

om ändring av 18 § lagen om pension för lantbruksföretagare

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen den 14 juli 1969 om pension för lantbruksföretagare (467/1969) 18 §, sådan den lyder i lagarna 882/1994 och 287/1999, som följer:

18 §

Till den pensionsnämnd som avses i 20 § lagen om pension för arbetstagare förordnar statsrådet på framställning av social- och hälsovårdsministeriet för fem år i sänder åtminstone två ledamöter, om vilka de organisationer som avses i 16 b § 1 mom. lägger fram förslag för social- och hälsovårdsministeriet.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2003.

Genom denna lag upphävs 18 § lagen den 9 augusti 2002 om temporär ändring av lagen om pension för lantbruksföretagare (650/2002).

Pensionsnämndens ledamöter förordnas första gången enligt denna lag för en mandatperiod som börjar den 1 januari 2004.

3.**Lag****om ändring av 15 § lagen om pension för företagare**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen den 14 juli 1969 om pension för företagare (468/1969) 15 §, sådan den lyder delvis ändrad i lag 286/1999, som följer:

15 §
Till den pensionsnämnd som avses i 20 § lagen om pension för arbetstagare förordnar statsrådet på framställning av social- och hälsovårdsministeriet för fem år i sänder åtminstone två ledamöter, om vilka de mest representativa företagargenerationerna lägger

fram förslag för social- och hälsovårdsministeriet.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2003.
Pensionsnämndens ledamöter förordnas första gången enligt denna lag för en mandatperiod som börjar den 1 januari 2004.

4.**Lag****om ändring av 40 § lagen om generationsväxlingspension för lantbruksföretagare**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen den 28 december 1990 om generationsväxlingspension för lantbruksföretagare (1317/1990) 40 § 1 mom. som följer:

40 §
I beslut som pensionsanstalten har meddelat med stöd av denna lag får ändring sökas hos den i 20 § lagen om pension för arbetstagare angivna pensionsnämnden på det sätt som föreskrivs i lagen om pension för arbetstagare. De ledamöter i pensionsnämnden som förordnats med stöd av 18 § lagen om pen-

sion för lantbruksföretagare företräder dem som försäkrats enligt lagen om pension för lantbruksföretagare även vid tillämpningen av denna lag.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2003.

5.**Lag****om ändring av 12 § lagen om stöd för nedläggning av växthusproduktion och äppelodling**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen den 16 december 1994 om stöd för nedläggning av växthusproduktion och äppelodling (1297/1994) 12 § 1 mom. som följer:

12 §

I beslut som pensionsanstalten har meddelat med stöd av denna lag får ändring sökas hos den i 20 § lagen om pension för arbetstagare (395/1961) angivna pensionsnämnden på det sätt som föreskrivs i lagen om pension för arbetstagare. De ledamöter i pensionsnämnden som förordnats med stöd av 18 § lagen om pension för lantbruksföretagare företräder såväl

dem som försäkrats enligt lagen om pension för företagare som dem som försäkrats enligt lagen om pension för lantbruksföretagare även vid tillämpningen av denna lag.

 Denna lag träder i kraft den 1 januari 2003.

6.**Lag****om ändring av 19 § lagen om stöd för nedläggning av jordbruksproduktion**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen den 30 december 1996 om stöd för nedläggning av jordbruksproduktion (1340/1996) 19 § 1 mom. som följer:

19 §

I beslut som pensionsanstalten har meddelat med stöd av denna lag får ändring sökas hos den i 20 § lagen om pension för arbetstagare (395/1961) angivna pensionsnämnden på det sätt som föreskrivs i lagen om pension för arbetstagare. De ledamöter i pensionsnämnden som förordnats med stöd av 18 §

lagen om pension för lantbruksföretagare företräder dem som försäkrats enligt lagen om pension för lantbruksföretagare även vid tillämpningen av denna lag.

 Denna lag träder i kraft den 1 januari 2003.

7.

Lag**om ändring av 37 § lagen om avträdelsestöd för lantbruksföretagare**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen den 16 december 1994 om avträdelsestöd för lantbruksföretagare (1293/1994) 37 § 1 mom. som följer:

37 §

I beslut som pensionsanstalten har meddelat med stöd av denna lag får ändring sökas hos den i 20 § lagen om pension för arbetstagarare angivna pensionsnämnden på det sätt som föreskrivs i lagen om pension för arbetstagarare. De ledamöter i pensionsnämnden som förordnats med stöd av 18 § lagen om pen-

sion för lantbruksföretagare företräder dem som försäkrats enligt lagen om pension för lantbruksföretagare även vid tillämpningen av denna lag.

—————
Denna lag träder i kraft den 1 januari 2003.

8.**Lag****om ändring av 32 § lagen om avträdelsetersättning för lantbruksföretagare**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen den 18 december 1992 om avträdelsetersättning för lantbruksföretagare (1330/1992) 32 § 1 mom. som följer:

32 §

I beslut som pensionsanstalten har meddelat med stöd av denna lag får ändring sökas hos den i 20 § lagen om pension för arbetstagar angivna pensionsnämnden på det sätt som föreskrivs i lagen om pension för arbetstagar. De ledamöter i pensionsnämnden som förordnats med stöd av 18 § lagen om pen-

sion för lantbruksföretagare företräder dem som försäkrats enligt lagen om pension för lantbruksföretagare även vid tillämpningen av denna lag.

—————
Denna lag träder i kraft den 1 januari 2003.

9.

Lag**om ändring av 53 § lagen om olycksfallsförsäkring**

I enlighet med riksdagens beslut
upphävs i lagen den 20 augusti 1948 om olycksfallsförsäkring (608/1948) 53 § 7 mom., så-
dant det lyder i lag 723/2002, och
ändras 53 § 3 och 6 mom.,
dessa lagrum sådana de lyder, 3 mom. i lag 297/1999 och 6 mom. i nämnda lag 732/2002,
som följer:

53 §

Statsrådet förordnar ordföranden, vice ordförandena, de övriga medlemmarna och deras suppleanter för fem år i sänder på framställning av social- och hälsovårdsministeriet. Om en medlems plats blir ledig under mandatperioden, förordnas en efterträdare för återstoden av perioden. I övrigt gäller om medlemmars rätt att kvarstå i uppdraget vad som bestäms om innehavare av domartjänst. Av arbetsmarknadsmedlemmarna skall minst tre förordnas på förslag av arbetsgivarföreningarnas mest representativa centralorganisationer och minst tre på förslag av arbetstagarnas och tjänstemännens fackföreningars mest representativa centralorganisationer. Ordföranden, vice ordförandena och de lagfarna medlemmarna skall ha avlagt examen som medför behörighet för domartjänst och vara väl förtrogna med olycksfallsförsäkringen. Läkarmedlemmarna skall vara legitimerade läkare och förtrogna med försäkringsmedicinen. Nämnden kan i sin verksamhet vara indelad i sektioner.

Vid behandlingen av ärenden i olycksfallsnämnden tillämpas förvaltningsprocesslagen (586/1996), om inte något annat bestäms särskilt. För att ett ärende skall kunna utredas hålls vid behov muntlig förhandling i olycksfallsnämnden på det sätt som bestäms i 37 § förvaltningsprocesslagen. På muntlig förhandling tillämpas lagen om offentlighet vid rättegång (945/1984). I ärenden där tystnadsplikt gäller eller i vilka olycksfallsnämnden har beslutat att de skall behandlas inom stängda dörrar på den grund att offentlig behandling kunde medföra särskild olägenhet för en part skall muntlig förhandling ske inom stängda dörrar. Närmare bestämmelser om olycksfallsnämnden och kostnaderna för denna utfärdas genom förordning av statsrådet. Nämnden fastställer en egen arbetsordning.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2003.
Olycksfallsnämndens ordförande och medlemmar förordnas första gången enligt denna lag för en mandatperiod som börjar den 1 januari 2006.

10.**Lag****om ändring av 10 § lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen den 23 december 1981 om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare (1026/1981) 10 §, sådan den lyder delvis ändrad i lag 298/1999, som följer:

10 §

Till den olycksfallsnämnd som avses i 53 § lagen om olycksfallsförsäkring förordnar statsrådet på förslag av de mest representativa av de organisationer som bevakar lantbruksföretagarnas ekonomiska intressen för fem år i sänder minst tre arbetsmarknadsmedlemmar och personliga suppleanter för dem.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2003.

Utän hinder av 10 § i denna lag förordnas de medlemmar i olycksfallsnämnden som avses i det nämnda lagrummet första gången för tiden från och med den 1 juli 2003 till och med den 31 december 2005.

Helsingfors den 1 november 2002

Republikens President

TARJA HALONEN

Social- och hälsovårdsminister *Maija Perho*

1.

Lag**om ändring av 20 § lagen om pension för arbetstagare**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen den 8 juli 1961 om pension för arbetstagare (395/1961) 20 §, sådan den lyder i lag 283/1999, som följer:

Gällande lydelse

20 §

För besvärshandläggande finns *vid pensions- skyddscentralen* en pensionsnämnd. Nämnden består av en ordförande, som skall ha avlagt examen som berättigar till utövande av domartjänst samt vara förtrogen med pensionsförsäkring, och minst åtta ledamöter, som förordnas av social- och hälsovårdsministeriet för högst tre år i sänder och som verkar under domaransvar. Om någon plats blir ledig under mandatperioden, förordnas en efterträdare för återstoden av perioden. I övrigt gäller om deras rätt att kvarstå i uppdraget vad som bestäms om innehavare av domartjänst. Av ledamöterna skall minst två förordnas på förslag av arbetsgivarföreningarnas mest representativa centralorganisationer och minst två på förslag av arbetstagarnas och funktionärernas fackföreningars mest representativa centralorganisationer. Av de övriga ledamöter-

Föreslagna lydelse

20 §

För besvärshandläggande finns en pensionsnämnd. Nämnden består av en ordförande *med uppgiften som huvudsyssla* som skall ha avlagt examen som berättigar till att handha en domartjänst samt vara förtrogen med pensionsförsäkring, *åtminstone en vice ordförande samt minst sju andra ledamöter och en personlig suppleant för envar av de sistnämnda, vilka statsrådet förordnar för högst fem år i sänder på framställning av social- och hälsovårdsministeriet. Ledamöterna i pensionsnämnden verkar under domaransvar. Om en ledamots plats blir ledig under mandatperioden, förordnas en efterträdare för återstoden av perioden. I övrigt gäller om ledamöters rätt att kvarstå i uppdraget vad som bestäms om innehavare av domartjänst.* Av ledamöterna skall minst två förordnas på förslag av arbetsgivarföreningarnas mest representativa centralorga-

Gällande lydelse

na skall åtminstone en ha avlagt examen som berättigar till utövande av domartjänst och vara förtrogen med pensionsförsäkring, en vara försäkringsmatematiker och två försäkringsläkare. Nämnden kan arbeta uppdelad i divisioner.

Vid behandlingen av ärenden i pensionsnämnden tillämpas förvaltningsprocesslagen (586/1996), om inte något annat bestäms särskilt. Om det behövs för att ett ärende skall kunna utredas, verkställs i pensionsnämnden muntlig förhandling på det sätt som bestäms i 37 § förvaltningsprocesslagen.

Föreslagen lydelse

nisationer och minst två på förslag av arbetstagarnas och tjänstemännens fackföreningars mest representativa centralorganisationer. Av de övriga ledamöterna skall åtminstone en ha avlagt examen som berättigar till att handha en domartjänst och vara förtrogen med pensionsförsäkring, en vara försäkringsmatematiker och två *legitimerade läkare som är förtrogna med försäkringsmedicin*. Nämnden kan arbeta uppdelad i divisioner.

Vid behandlingen av ärenden i pensionsnämnden tillämpas förvaltningsprocesslagen (586/1996), om inte något annat bestäms särskilt. *För att ett ärende skall kunna utredas hålls vid behov muntlig förhandling i pensionsnämnden på det sätt som bestäms i 37 § förvaltningsprocesslagen. På muntlig förhandling tillämpas lagen om offentlighet vid rättegång (945/1984). I ärenden i vilka tystnadsplikt gäller eller i vilka pensionsnämnden har beslutat att de skall behandlas inom stängda dörrar på den grund att offentlig behandling kunde medföra särskild olägenhet för en part skall muntlig förhandling ske inom stängda dörrar.*

Pensionsnämnden har rätt att för utförandet av sina uppdrag enligt denna lag få handräckning av polis och övriga myndigheter.

Om pensionsnämndens sammansättning vid avgörande av olika grupper av ärenden och behandlingen av ärenden i pensionsnämnden samt om pensionsnämndens förvaltning och behandlingen av förvaltningsärenden i pensionsnämnden bestäms närmare genom förordning av statsrådet. Pensionsnämnden fastställer en egen arbetsordning.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2003.

Genom denna lag upphävs 20 § lagen den 9 augusti 2002 om temporär ändring av lagen om pension för arbetstagare (646/2002).

Pensionsnämndens ordförande och ledamöter förordnas första gången enligt denna lag för en mandatperiod som börjar den 1 januari 2004.

När personalen vid pensionsnämndens

beredningsbyrå övergår i pensionsnämndens tjänst, förblir personalens anställningsvillkor oförändrade.

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan lagen träder i kraft.

2.

Lag

om ändring av 18 § lagen om pension för lantbruksföretagare

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen den 14 juli 1969 om pension för lantbruksföretagare (467/1969) 18 §, sådan den lyder i lagarna 882/1994 och 287/1999, som följer:

Gällande lydelse

18 §

Till den pensionsnämnd som avses i 20 § lagen om pension för arbetstagare förordnar social- och hälsovårdsministeriet på förslag av de organisationer som avses i 16 § 3 mom. för högst tre år i sänder åtminstone två ledamöter.

Föreslagen lydelse

18 §

Till den pensionsnämnd som avses i 20 § lagen om pension för arbetstagare förordnar statsrådet på framställning av social- och hälsovårdsministeriet för fem år i sänder åtminstone två ledamöter, om vilka de organisationer som avses i 16 b § 1 mom. lägger fram förslag för social- och hälsovårdsministeriet.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2003.

Genom denna lag upphävs 18 § lagen den 9 augusti 2002 om temporär ändring av lagen om pension för lantbruksföretagare (650/2002).

Pensionsnämndens ledamöter förordnas första gången enligt denna lag för en mandatperiod som börjar den 1 januari 2004.

3.

Lag**om ändring av 15 § lagen om pension för företagare**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen den 14 juli 1969 om pension för företagare (468/1969) 15 §, sådan den lyder delvis ändrad i lag 286/1999, som följer:

Gällande lydelse

15 §

Till den pensionsnämnd, som avses i 20 § lagen om pension för arbetstagare, förordnar social- och hälsovårdsministeriet på förslag av de mest representativa företagarorganisationerna för högst tre år i sänder åtminstone två ledamöter.

Föreslagen lydelse

15 §

Till den pensionsnämnd som avses i 20 § lagen om pension för arbetstagare förordnar statsrådet på framställning av social- och hälsovårdsministeriet för fem år i sänder åtminstone två ledamöter, om vilka de mest representativa företagarorganisationerna lägger fram förslag för social- och hälsovårdsministeriet.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2003.

Pensionsnämndens ledamöter förordnas första gången enligt denna lag för en mandatperiod som börjar den 1 januari 2004.

4.

Lag**om ändring av 40 § lagen om generationsväxlingspension för lantbruksföretagare**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen den 28 december 1990 om generationsväxlingspension för lantbruksföretagare (1317/1990) 40 § 1 mom. som följer:

Gällande lydelse

40 §

I beslut som pensionsanstalten har meddelat med stöd av denna lag får ändring sökas hos den i 20 § lagen om pension för arbetstagare angivna pensionsnämnden på det sätt som stadgas i lagen om pension för arbetstagare. De ledamöter i pensionsnämnden som förordnats *av social- och hälsovårdsministeriet* med stöd av 18 § 1 mom. lagen om pension för lantbruksföretagare företräder de försäkrade enligt lagen om pension för lantbruksföretagare även vid tillämpningen av denna lag.

Föreslagen lydelse

40 §

I beslut som pensionsanstalten har meddelat med stöd av denna lag får ändring sökas hos den i 20 § lagen om pension för arbetstagare angivna pensionsnämnden på det sätt som *föreskrivs* i lagen om pension för arbetstagare. De ledamöter i pensionsnämnden som förordnats med stöd av 18 § lagen om pension för lantbruksföretagare företräder *dem som försäkrats* enligt lagen om pension för lantbruksföretagare även vid tillämpningen av denna lag.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2003.

5.

Lag**om ändring av 12 § lagen om stöd för nedläggning av växthusproduktion och äppelodling**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen den 16 december 1994 om stöd för nedläggning av växthusproduktion och äppelodling (1297/1994) 12 § 1 mom. som följer:

Gällande lydelse

12 §

I beslut som pensionsanstalten har meddelat med stöd av denna lag får ändring sökas hos den i 20 § lagen om pension för arbetstagare (395/61) angivna pensionsnämnden så som stadgas i lagen om pension för arbetstagare. De ledamöter i pensionsnämnden som förordnats *av social- och hälsovårdsministeriet* med stöd av 18 § 1 mom. lagen om pension för lantbruksföretagare företräder såväl dem som försäkrats enligt lagen om pension för företagare som dem som försäkrats enligt lagen om pension för lantbruksföretagare även vid tillämpningen av denna lag.

Föreslagen lydelse

12 §

I beslut som pensionsanstalten har meddelat med stöd av denna lag får ändring sökas hos den i 20 § lagen om pension för arbetstagare (395/1961) angivna pensionsnämnden *på det sätt som föreskrivs* i lagen om pension för arbetstagare. De ledamöter i pensionsnämnden som förordnats med stöd av 18 § lagen om pension för lantbruksföretagare företräder såväl dem som försäkrats enligt lagen om pension för företagare som dem som försäkrats enligt lagen om pension för lantbruksföretagare även vid tillämpningen av denna lag.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2003.

6.

Lag**om ändring av 19 § lagen om stöd för nedläggning av jordbruksproduktion**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen den 30 december 1996 om stöd för nedläggning av jordbruksproduktion
(1340/1996) 19 § 1 mom. som följer:

Gällande lydelse

19 §

Ändringssökande. I beslut som pensionsanstalten har meddelat med stöd av denna lag får ändring sökas hos den i 20 § lagen om pension för arbetstagare (395/1961) angivna pensionsnämnden så som stadgas i lagen om pension för arbetstagare. De ledamöter i pensionsnämnden som förordnats av vederbörande ministerium med stöd av 18 § 1 mom. lagen om pension för lantbruksföretagare företräder dem som försäkrats enligt lagen om pension för lantbruksföretagare även vid tillämpningen av denna lag.

Föreslagen lydelse

19 §

I beslut som pensionsanstalten har meddelat med stöd av denna lag får ändring sökas hos den i 20 § lagen om pension för arbetstagare (395/1961) angivna pensionsnämnden på det sätt som föreskrivs i lagen om pension för arbetstagare. De ledamöter i pensionsnämnden som förordnats med stöd av 18 § lagen om pension för lantbruksföretagare företräder dem som försäkrats enligt lagen om pension för lantbruksföretagare även vid tillämpningen av denna lag.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2003.

7.

Lag**om ändring av 37 § lagen om avträdelsestöd för lantbruksföretagare**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen den 16 december 1994 om avträdelsestöd för lantbruksföretagare (1293/1994) 37 § 1 mom. som följer:

Gällande lydelse

37 §

I beslut som pensionsanstalten har meddelat med stöd av denna lag får ändring sökas hos den i 20 § lagen om pension för arbetstagare angivna pensionsnämnden så som stadgas i lagen om pension för arbetstagare. De ledamöter i pensionsnämnden som förordnats av *social- och hälsovårdsministeriet* med stöd av 18 § 1 mom. lagen om pension för lantbruksföretagare företräder dem som försäkrats enligt lagen om pension för lantbruksföretagare även vid tillämpningen av denna lag.

Föreslagen lydelse

37 §

I beslut som pensionsanstalten har meddelat med stöd av denna lag får ändring sökas hos den i 20 § lagen om pension för arbetstagare angivna pensionsnämnden *på det sätt som föreskrivs* i lagen om pension för arbetstagare. De ledamöter i pensionsnämnden som förordnats med stöd av 18 § lagen om pension för lantbruksföretagare företräder dem som försäkrats enligt lagen om pension för lantbruksföretagare även vid tillämpningen av denna lag.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2003.

8.

Lag**om ändring av 32 § lagen om avträdelseersättning för lantbruksföretagare**

I enlighet med riksdagens beslut *ändras* i lagen den 18 december 1992 om avträdelseersättning för lantbruksföretagare (1330/1992) 32 § 1 mom. som följer:

Gällande lydelse

32 §

I beslut som pensionsanstalten har meddelat med stöd av denna lag får ändring sökas hos den i 20 § lagen om pension för arbetstagare angivna pensionsnämnden på det sätt som stadgas i lagen om pension för arbetstagare. De ledamöter i pensionsnämnden som förordnats av *social- och hälsovårdsministeriet* med stöd av 18 § 1 mom. lagen om pension för lantbruksföretagare företräder dem som försäkrats enligt lagen om pension för lantbruksföretagare även vid tillämpningen av denna lag.

Föreslagen lydelse

32 §

I beslut som pensionsanstalten har meddelat med stöd av denna lag får ändring sökas hos den i 20 § lagen om pension för arbetstagare angivna pensionsnämnden på det sätt som *föreskrivs* i lagen om pension för arbetstagare. De ledamöter i pensionsnämnden som förordnats med stöd av 18 § lagen om pension för lantbruksföretagare företräder dem som försäkrats enligt lagen om pension för lantbruksföretagare även vid tillämpningen av denna lag.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2003.

9.

Lag**om ändring av 53 § lagen om olycksfallsförsäkring**

I enlighet med riksdagens beslut
upphävs i lagen den 20 augusti 1948 om olycksfallsförsäkring (608/1948) 53 § 7 mom., så-
 dant det lyder i lag 723/2002, och
ändras 53 § 3 och 6 mom.,
 dessa lagrum sådana de lyder, 3 mom. i lag 297/1999 och 6 mom. i nämnda lag 732/2002,
 som följer:

*Gällande lydelse**Föreslagen lydelse*

53 §

Statsrådet förordnar ordföranden, vice ordförandena, de övriga medlemmarna och deras suppleanter för tre år i sänder. Om någon plats blir ledig under mandatperioden, förordnas en efterträdare för återstoden av perioden. I övrigt gäller om deras rätt att kvarstå i uppdraget vad som bestäms om innehavare av domartjänst. Av arbetsmarknadsmedlemmarna skall minst tre förordnas på förslag av arbetsgivarföreningarnas mest representativa centralorganisationer och minst tre på förslag av arbetstagarnas och tjänstemännens fackföreningars mest representativa centralorganisationer. Ordföranden, vice ordförandena och de lagfarna medlemmarna skall ha avlagt examen som medför behörighet för domartjänst och vara väl förtrogna med olycksfallsförsäkringen. Läkarmedlemmarna skall vara legitimerade läkare och förtrogna med försäkringsmedicinen. Nämnden kan i sin verksamhet vara indelad i sektioner.

Statsrådet förordnar ordföranden, vice ordförandena, de övriga medlemmarna och deras suppleanter för *fem år i sänder på framställning av social- och hälsovårdsministeriet*. Om en medlems plats blir ledig under mandatperioden, förordnas en efterträdare för återstoden av perioden. I övrigt gäller om medlemmars rätt att kvarstå i uppdraget vad som bestäms om innehavare av domartjänst. Av arbetsmarknadsmedlemmarna skall minst tre förordnas på förslag av arbetsgivarföreningarnas mest representativa centralorganisationer och minst tre på förslag av arbetstagarnas och tjänstemännens fackföreningars mest representativa centralorganisationer. Ordföranden, vice ordförandena och de lagfarna medlemmarna skall ha avlagt examen som medför behörighet för domartjänst och vara väl förtrogna med olycksfallsförsäkringen. Läkarmedlemmarna skall vara legitimerade läkare och förtrogna med försäkringsmedicinen. Nämnden kan i sin verksamhet vara indelad i sektioner.

Vid behandlingen av ärenden i olycksfallsnämnden tillämpas förvaltningspro-

Vid behandlingen av ärenden i olycksfallsnämnden tillämpas förvaltningspro-

cesslagen (586/1996), om inte något annat bestäms särskilt. Om det behövs för att ett ärende skall kunna utredas, verkställs i olycksfallsnämnden muntlig förhandling på det sätt som bestäms i 37 § förvaltningsprocesslagen. Angående olycksfallsnämnden och kostnaderna för denna bestäms närmare genom förordning.

Närmare bestämmelser om olycksfallsnämnden och kostnaderna för denna utfärdas genom förordning av statsrådet.

cesslagen (586/1996), om inte något annat bestäms särskilt. *För att ett ärende skall kunna utredas hålls vid behov muntlig förhandling i olycksfallsnämnden på det sätt som bestäms i 37 § förvaltningsprocesslagen. På muntlig förhandling tillämpas lagen om offentlighet vid rättegång (945/1984). I ärenden där tystnadsplikt gäller eller i vilka olycksfallsnämnden har beslutat att de skall behandlas inom stängda dörrar på den grund att offentlig behandling kunde medföra särskild olägenhet för en part skall muntlig förhandling ske inom stängda dörrar. Närmare bestämmelser om olycksfallsnämnden och kostnaderna för denna utfärdas genom förordning av statsrådet. Nämnden fastställer en egen arbetsordning.*

(7 mom. upphävs)

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2003.

Olycksfallsnämndens ordförande och medlemmar förordnas första gången enligt denna lag för en mandatperiod som börjar den 1 januari 2006.

10.**Lag****om ändring av 10 § lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen den 23 december 1981 om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare (1026/1981) 10 §, sådan den lyder delvis ändrad i lag 298/1999, som följer:

Gällande lydelse

10 §

Till den olycksfallsnämnd som avses i 53 § lagen om olycksfallsförsäkring förordnar statsrådet på förslag av de mest representativa av de organisationer som bevakar lantbruksföretagarnas ekonomiska intressen för tre år i sänder minst tre arbetsmarknadsmedlemmar och personliga suppleanter för dem.

Föreslagen lydelse

10 §

Till den olycksfallsnämnd som avses i 53 § lagen om olycksfallsförsäkring förordnar statsrådet på förslag av de mest representativa av de organisationer som bevakar lantbruksföretagarnas ekonomiska intressen för *fem* år i sänder minst tre arbetsmarknadsmedlemmar och personliga suppleanter för dem.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2003.

Utan hinder av 10 § i denna lag förordnas de medlemmar i olycksfallsnämnden som avses i det nämnda lagrummet första gången för tiden från och med den 1 juli 2003 till och med den 31 december 2005.
